Żywa historia Gorlic — wywiad z panem Bazylim Szlantą

Wywiad z panem Bazylim Szlantą dotyczący życia w maziarskiej wsi Łosie przed II wojną światową, deportacji na zachód Polski podczas Akcji Wisła i powrotu do rodzinnej wsi po przejściu na emeryturę.

Bazyli Szlanta

Urodzony 4 kwietnia 1930 roku w Łosiu, zmarł 25 stycznia 2019 roku. W 1947 roku deportowany z rodziną do Żółwin koło Międzyrzecza. Ukończył Liceum Pedagogiczne w Sulechowie oraz Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Bydgoszczy. Od 1951 roku pracował początkowo jako niewykwalifikowany nauczyciel matematyki i geografii w Trzcielu, a później wychowania technicznego. W 1991 roku, po przejściu na emeryturę, powrócił do rodzinnej wsi Łosie.
Zmarł 21 stycznia 2019 r.

Wywiad z panem Bazylim Szlantą przeprowadzony 23 lutego 2017 roku przez Urszulę Karasińską (pracownicę MBP w Gorlicach) w Łosiu, w obecności żony.

Spis treści:

00:00:30 — dwie klasy szkoły podstawowej w Łosiu (1938 rok)
00:01:01 — w pierwszej klasie pomoce szkolne: rysik oraz tabliczka łupkowa jako zeszyt
00:02:20 — w drugiej klasie: zeszyt, pióro, atrament
00:03:00 — koncerty klarnetowe na zboczu góry Łysiec (kierownik szkoły Bolesław Kler oraz stolarz Antoni Chowaniec)
00:03:40 — sklepy żydowskie w Łosiu oraz żydowscy mieszkańcy Łosia
00:05:20 — bóżnica i łaźnia żydowska w Łosiu
00:06:25 — ceny produktów podstawowych przed II wojną światową (bułka, zapałki, chleb, kiełbasa)
00:07:10 — handel wymienny (za jajko bułka lub zapałki)
00:07:45 — ojciec maziarzem i rolnikiem
00:09:25 — podróż wozem maziarskim na handel
00:10:00 — budowa wozu maziarskiego
00:10:30 — hurtownia produktów naftowych w Warszawie (Borkiewicz) oraz stajnie dla koni, kuchnia
00:11:10 — Polska podzielona na strefy handlowe (nazwiska, strefy)
00:13:30 — noclegi w czasie podróży przy koniach
00:14:02 — tygodniowa podróż wozem maziarskim do Warszawy
00:15:10 — maziarz — nazwa zależała od tego, czym handlowano (np. smolarz w lubelskim od handlu smołą)
00:16:30 — dwie klasy szkoły podstawowej w Łosiu przed II wojną światową (język polski językiem wykładowym, jedna godzina języka łemkowskiego)
00:17:10 — wybuch II wojny światowej
00:17:30 — okupacja: w szkole językiem wykładowym ukraiński (dzieci nie znały ukraińskiego ani cyrylicy)
00:18:15 — okupacja, puste sklepy (zapałki, sól, wymiana jaj na cukier)
00:19:00 — najkorzystniejszy pokątny handel naftą, którą świecono w domach
00:19:45 — kupno ropy z lewego źródła w okolicznych kopalniach naftowych
00:20:00 — destylacja ropy w lesie (opis procesu destylacji)
00:21:40 — sprzedaż nafty — duże ryzyko i duży zarobek (opis)
00:23:00 — donos o destylacji w lesie — żołnierz niemiecki Ślązak puszcza wolno złapanych podczas procesu destylacji
00:26:00 — ropa kupowana w kopalni na Magdalenie i w Sękowej
00:27:00 — jeden litr nafty sprzedawany za 10 zł

00:28:20 — deportacja do Żułwina k. Międzyrzecza — 1947 rok
00:28:50 — opis życia w Żułwinie
00:31:10 — praca jako niewykwalifikowany nauczyciel; płaca: 410 zł w 1951 roku
00:32:20 — prowadzenie młodzieżowego schroniska turystycznego
00:35.00 — powrót do Łosia po przejściu na emeryturę
00:36:00 — Murowanica — pierwszy murowany dom w Łosiu (1908 rok), miejsce zamieszkania (opis domu)
00:39:58 — komentarz o powrocie do Łosia: „Tam ptaszka ciągnie, gdzie się ulągnie”
00:41:40— opis życia zawodowego

Serdeczne podziękowania dla pani Marioli Zagórskiej za pomoc przy poszukiwaniach osób chętnych do udzielenia wywiadu oraz pomoc przy zorganizowaniu spotkania z panem Bazylim Szlantą.

Zdjęcia pochodzą z archiwum Bazylego Szlanty.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Gabryela w Gorlicach oraz osoby udzielające wywiadów i udostępniające materiały opublikowane na www.mbpgorlice.info oraz innych stronach internetowych biblioteki, w tym stronach mediów społecznościowych MBP w Gorlicach, zastrzegają sobie pełnię praw autorskich do dalszego wykorzystania treści udostępnionych w sekcji *Świadkowie lokalnej historii*. Wyklucza się wykorzystanie opublikowanych materiałów przez osoby trzecie bez wcześniejszego uzyskania zezwolenia. Wszystkie prawa zastrzeżone ©.